

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 97

van **AXEL RONSE**

datum: 5 november 2019

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Personeelstekort bouwsector - Maatregelen

Op de website 'vacature.com' vermeldt een artikel van de Confederatie Bouw dat de bouwsector smeekt om arbeidskrachten. Ook vacatures voor technische jobs raken moeizaam ingevuld. Initiatieven om het aantal kandidaten op te krikken, zijn dan ook niet op één hand te tellen.

Reeds in januari 2017 stelde toenmalig minister Muyters zijn tienpuntenplan voor om het personeelstekort in de bouwsector aan te pakken. Het gaat over de volgende 10 punten:

1. Werkzoekenden kunnen kosteloos, en met behoud van uitkering, de opleidingen professionele bachelor en hoger beroepsonderwijs (hbo) voor de zwaarste knelpuntberoepen volgen. Het gaat bijvoorbeeld om de professionele bachelor bouw of hbo bouw- en houtconstructie.
2. Secundaire scholen kunnen de competentiecentra van VDAB gebruiken voor praktijklessen.
3. Duaal leren en werken: in september startte al de richting ruwbouw en werd uitgebreid met lassen-constructie, decoratie en schilderwerken, dakwerker en kraanbestuurder.
4. In samenwerking met Cevora worden er nog meer VDAB-opleidingen in de bouw georganiseerd.
5. Per provincie organiseert VDAB 'bouwbaden': praktijkgerichte oriënteringsopleidingen als kennismaking met een tiental bouwberoepen.
6. Focus VDAB-opleidingen gericht op knelpuntvacatures: hout- en dakopleidingen, monteur centrale verwarming, sanitair en ventilatie, domoticatechnieken...
7. Nauwere samenwerking met onderwijsverstrekkers zoals hogescholen en centra voor volwassenenonderwijs (CVO's) om de digitalisering in de sector op te vangen.
8. Sectorale overeenkomsten met onder meer Constructiv, Woodwize, Volta... om up-to-date arbeidsmarktinformatie te garanderen.
9. Integratie taalondersteuning Nederlands in praktijkgerichte opleidingen voor anderstalige werkzoekenden.
10. Efficiëntere VDAB-werking door focus op sectorale bemiddeling, waardoor per beroepencluster bemiddelaars, accountmanagers, instructeurs... ingezet worden om de matching te doen. In een artikel van januari 2018 geeft de bouwsector aan dat de instroom in vrije val zit en de uitstroom meer en meer succes boekt. Mensen uit de bouwsector scholen zich om teneinde in andere sectoren een stabielere job aan te vangen.

1. Graag ontvang ik voor elk van de punten binnen het tienpuntenplan een kort overzicht van de ondernomen stappen en de behaalde resultaten.
2. Hoeveel mensen zijn er in 2017, 2018 en 2019 (de recentst beschikbare cijfers) vanuit de werkloosheid of een ander uitkeringsgerechtigd statuut in de bouwsector aan het werk gegaan?

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

ANTWOORD

op vraag nr. 97 van 5 november 2019

van **AXEL RONSE**

1. 1.1 De actie is voltooid.

In onderstaande hogescholen kunnen werkzoekenden kosteloos de opleiding 'professionele bachelor bouw' volgen, erkend door VDAB met behoud van uitkering.

- Vives, Campus Oostende
- Odisee Aalst, campus Dirk Martens
- Luca, school of arts Brussel
- PXL, campus Diepenbeek
- Thomas More, campus Geel

Opleiding	aantal beëindigde acties 2018	aantal beëindigde acties 09/2018 - 08/2019
Professionele bachelor bouw - 1ste jaar	11	24
Professionele bachelor bouw - 2de jaar	13	11
Professionele bachelor bouw - 3de jaar	8	9

We blijven echter bijkomend inzetten op het cursisten met een (hoger) diploma in de bouwsector. Er zijn ook verschillende andere opleiding in de bouwsector die tot een diploma leiden en ook daar willen we op inzetten. Deze zijn echter nog in volle uitbouw maar van zodra deze van start gaan, worden deze opleidingen erkend en kunnen ze gevolgd worden met behoud van hun uitkering.

- Howest, graduaat bouwkundig tekenaar
- PXL, graduaat bouwkundig tekenaar
- LUCA, graduaat bouwkundig tekenaar
- Odisee, graduaat werfleiding
- HoGent, graduaat werfleiding (vanaf september 2020)
- PXL, graduaat werfleiding
- AP Hogeschool, graduaat werfleiding
- Howest, Bachelor Toegepaste Architectuur
- CVO De Verdieping, bouwkundig CAD tekenaar (diploma middelbaar onderwijs)

1.2 De 10-dagen regeling werd ingevoerd en is ook van toepassing binnen andere sectoren.

Voor de opleiding bouwplaatsmachinist zijn er extra samenwerkingsovereenkomsten met de scholen en bouwsector om leerlingen maximaal de mogelijkheid te bieden om praktijkervaring op te doen op up-to-date infrastructuur.

sector	Aantal opleidingen	Gepresteerde uren
AFWERKING BOUW	233	4299,5
BOUWLOGISTIEK	280	10090,5
INSTALLATIE EN ELEKTRICITEIT	82	1457

BOUW		
RUWBOUW	116	1795,25
WEGENBOUW	2	14
	713	17656,25
Schooljaar 18-19, meetmoment september 2019		

De duale richtingen zijn toegevoegd als relevante studierichtingen bij de leerateliërs op de site met het 10 dagen aanbod.

Deze studierichtingen kunnen dus tijdens de leercomponent gebruik maken van onze infrastructuur.

De werkcomponent gaat dus door op een echte werkplek.

De TTTs zijn gratis geworden vanaf 2018-2019 en in 2018-2019 georganiseerd via een geprogrammeerd aanbod. Op die manier verlagen we de drempel voor leerkrachten, zodat (nog meer) leerkrachten onze infrastructuur (beter) leren en kunnen gebruiken. Wijziging vanaf 2019-2020 is dat er samen (VDAB-instructeur en leraar) gebruik kan gemaakt worden van de leerateliërs. De drempel is lager voor de leraar en beiden kunnen elkaar versterken in hun competenties.

1.3 Momenteel zijn onderstaande standaardtrajecten afgewerkt. De periode van proefprojecten is afgerond.

- 3e graad BSO afwerking bouw duaal
- 3e graad BSO bouwplaatsmachinist duaal
- 3e graad BSO decoratie en schilderwerken duaal
- 3e graad BSO ruwbouw duaal
- Specialisatiejaar asfalt- en betonwegenbouwer duaal
- Specialisatiejaar dakwerker duaal
- Specialisatiejaar ijzervlechter en bekister-betonneerder duaal
- Specialisatiejaar monteur steigerbouw duaal
- Specialisatiejaar natuursteenbewerker duaal
- Specialisatiejaar restauratievakman schilder-decorateur duaal
- Specialisatiejaar stukadoor duaal
- Specialisatiejaar vloerder-tegelzetter duaal
- Specialisatiejaar daktimmerman duaal
- Specialisatiejaar decor- en standenbouwer duaal
- Specialisatiejaar interieurbouwer duaal
- Specialisatiejaar meubelstoffeerder duaal
- Specialisatiejaar operator CNC-gestuurde houtbewerkingsmachines duaal
- Specialisatiejaar schrijnwerker houtbouw duaal
- BuSO OV3 schilder duaal (integratiefase)
- BuSO OV3 schilder duaal (kwalificatiefase)

De vakexperten van VDAB zitten mee rond de tafel in de ontwikkelcommissies die hiervoor zijn samengesteld door AHOVOKS. De bevraging voor de selectie van nieuwe standaardtrajecten werd gestart in oktober. In januari wordt de lijst bekrachtigd zodat de ontwikkeling van de standaardtrajecten en de programmatie nadien kunnen volgen.

De strategisch accountmanager bouw woont de vergaderingen van het Sectoraal Partnerschap bij.

De rol van Werk en daarbij ook VDAB in Duaal na opheffing van Syntra Vlaanderen zal geregeld worden via een transitieplatform onder leiding van het departement WSE.

1.4 Het aanbod is groter geworden en verspreid over gans Vlaanderen:

- Zowel de Bachelor als graduaatopleiding erkennen wij (zie antwoord bij "kosteloos de opleiding 'professionele bachelor bouw' voor werkzoekenden")
- Bouwcoördinatie ism Cevora: we starten met een algemeen vormende basisopleiding
 - Verschillende hogere bouwprofielen hebben een gemeenschappelijke basis. Zo kunnen ze zelf uitzoeken waar hun interesse ligt en nadien nog een kort vervolgtraject volgen tot een finaliteit
 - assistent-werfleider
 - assistent-calculator
 - technisch administratief medewerker bouw
 - In West-Vlaanderen werken we nu al voor het 2de jaar op rij samen met Howest om de basisopleiding mee vorm te geven.
- Bouwadministrator ism Cevora, PXL & Stebo (Limburg)
 - beoogd jobprofiel: ondersteunen van de werfleider met betrekking tot de administratieve taken. Zo proberen we de werkdruk, die nu vaak bij de werfleider ligt, te verlichten.
- uitvoerend BIM modelleur ism cevora & verschillende bouwbedrijven (Antwerpen)

Deze lijst is gewijzigd tegenover vorig jaar. VDAB blijft dus inzetten om zo goed mogelijk aan te sluiten bij de arbeidsmarkt en dit vraagt een constante update van inhouden en opleidingen. VDAB onderzoekt steeds op welke manieren we nog meer kunnen inspelen op de groeiende vraag naar bediendeprofielen in de bouwsector. De daling voor ontwerp bouw is te wijten aan het feit dat er veel minder in 2D wordt getekend. We zien echter deze stijging niet vertaald naar meer opleiding BIM-modelleur. Begrijpelijk gezien er verschillende softwarepakketten op de markt zijn en bedrijven vaak intern kijken welk pakket het beste aansluit. Die bedrijven voorzien dan zelf vaker in opleiding.

Opleiding	aantal beëindigde opleidingen				
	2014	2015	2016	2017	2018
0250: ONTWERP BOUW	169	148	150	92	70
0710: COÖRDINATIE BOUW	151	195	322	245	239
1410: MECHANISCH ONTWERP (enkel BIM modelleur)			8	64	31
Eindtotaal	320	343	480	400	340

Beëindigde opleidingen werkzoekende cursisten / Meting:
eind december 2018 (laatste 5 jaar)

1.5 Momenteel kan er op 10 verschillende plaatsen een bouwbad gevolgd worden. In een bouwbad kunnen sinds 2018 8 cursisten starten. Dit tegenover de 10 tot 12 cursisten voorheen. Beter ondersteunen bij vooral taalmoeilijkheden is hiervoor de reden. In 2017 betekende dit 351 cursisten in opleiding. In 2018 waren er 355. Voor 2019 lijkt dit aantal stabiel te blijven.

1.6 Er werden nieuwe opleidingen en modules ontwikkeld om een antwoord te bieden aan de knelpuntvacatures. Een overzicht:

Ontwikkeld	
Monteren van hydraulische brandblusinstallaties	6 locaties : Roeselare; Hamme; Anderlecht; Mechelen; Haasrode en Genk
Zwembadtechnieken / Zwembadbouwer	Roeselare, Hamme (en Genk 2020)
Cerga gasmonteur	6 locaties : Roeselare; Hamme; Anderlecht; Mechelen; Haasrode en Genk
Nieuwe wetgeving - legionella	6 locaties : Roeselare; Hamme; Anderlecht; Mechelen; Haasrode en Genk
Infosessie 'asbest voor chauffagist en sanitairist'	6 locaties : Roeselare; Hamme; Anderlecht; Mechelen; Haasrode en Genk
Rationeel waterbeheer	6 locaties : Roeselare; Hamme; Anderlecht; Mechelen; Haasrode en Genk
Certificerende opleiding 'Binnenisolatie van buitenmuren', door VEA erkend en in samenwerking met verschillende isolatiemateriaal-producenten en Bouwunie	Hamme, Roeselare
Werken op hoogte in verschillende opleidingen (gevelstelling voor stukadoors, rolstelling bij schilders, gevelstelling voor metselaars en ondersteuning stelling voor bekisters)	alle opleidingscentra bouw
Bekister - ijzervlechter update: - plaatsen van prefab-elementen - aanslaan van lasten onder de torenkraan.	Bilzen, Herentals, Hamme en Roeselare
'Rond uitwerken van hoeken en kanten met natuurleien' voor de dakwerker, uniek in Vlaanderen en Nederland	Roeselare
integreren van opleidingen 'dakdekken', 'daktimmer' en 'platte daken' in één pakket 'dakwerker'	Hamme, andere centra 2020
isoleerder ruwbouw-dak: opleidingsmodules werden geïntegreerd in de verschillende bouwopleidingen (vloerder, stukadoor, metselaar, dakwerker, buitenschrijnwerker ...)	alle opleidingscentra bouw 2018

sanitair en elektriciteit voor de interieurbouwer	Mechelen, Roeselare, Wondelgem, Tongeren
Monteur elektriciteit	Najaar 2019
Plaatsen van boven- en ondergrondse leidingen	voorjaar 2019 gegeven in W-Vlaanderen.
Installateur IOT	Wondelgem 2x in Schoten 1x (nov2019)
Het nieuwe draaien voor Bouwplaatsmachinisten (update opleiding)	Roeselare, Zottegem, Herentals, Bilzen
flexibele opleidingen voor bouwcoördinatie ism CEVORA: bredere instroommogelijkheden voor meer WZ-profielen met een focus op de noden in bedrijven met vacatures. Een combo van contactleren, blended, online. Vertrekkend vanuit een samenwerking bouw en business-support.	Roeselare, Wondelgem, Herentals, Heverlee vanaf najaar 2019
In ontwikkeling	
Reinigen van ventilatiekanalen	voorjaar 2020 Hamme
Collectieve beschermingsmiddelen	2020
Update opleidingen wegenbouw: - integratie nieuwe machines: kabelzoeker, boordsteenplaatster, totaalstation LN 100	voorjaar 2020
Installateur elektriciteit	voorjaar 2020
badkamerrenovatie	Voorjaar 2020
metselaar renovatie-arbeider	2020

- 1.7.- VDAB won samen met RMDY en Odisee hogeschool de Computable IT-project of the Year 2019 Award. Omdat VDAB zo aantoonde dat via samenwerking met onderwijs en startup-ontwikkelaars ook de bouw, als sector met een eerder 'analoog' imago klaar is om de digitale uitdagingen aan te gaan. Leren metselen en complexe bouwdetails uitvoeren met AR-ondersteuning via een tablet-applicatie.
- In 2018 en 2019 werkte VDAB samen met Syntra West en PXL aan een specifieke beurs VR/AR in de bouw. Daarnaast stond VDAB met haar AR/VR-concepten op de Accent Construct beurs voor middelbare schoolleerlingen (en hun ouders). 380 leerlingen van de eerste graad konden zo op een innovatieve en digitale manier kennis maken met bouwberoepen.
 - VDAB zetelt in de werkveldcommissies van de verschillende bouwopleidingen om mee BIM te implementeren in de hogere bouwopleidingen.
 - 'Graduaat Bouwkundig tekenaar' (spec. BIM-modelleur) was in de periode 2016-18 een samenwerking tussen VDAB Roeselare en howest Brugge. Deze opleiding

wordt, met uitzondering van stagebegeleiding en opvolging, nu volledig verzorgd door Howest Brugge.

- Opleidingen BIM-modelleur:
 - 'Uitvoerend BIM-modelleur' heeft als doel werkzoekende breed op te leiden naar BIM-modelleur (VDAB Schoten samen met Cevora). Dit wil zeggen dat ze terecht kunnen in alle sectoren van de bouw nl van infrastructuur, technieken, woningbouw.
 - 'Basisopleiding BIM-modelleur' heeft als doel werkzoekende bekend te maken met de software. Hier is reeds enige ervaring vereist in de bouwsector omdat dit voornamelijk om software draait en niet om bouw kennis
 - LIMBIM: Er gingen in Limburg reeds 3 trajecten door om werkzoekende (ook gericht op uitvallers van de hogeschool) op te vangen in een kort traject met bouw kennis + software kennis. Dit project loopt ism Confederatie Bouw Limburg en verschillende bouwbedrijven. Het slagingspercentage van de kandidaten is door deze insteek zeer hoog.
 - CVO De Verdieping, bouwkundig CAD tekenaar (diploma middelbaar onderwijs)

1.8 Via samenwerkingsovereenkomsten met de verschillende sectoren blijft de arbeidsmarktinformatie up to date, wordt er heel wat informatie uitgewisseld en beoogt VDAB een sterke wisselwerking tussen bedrijven, de sector en VDAB. Zo werd dit jaar de overeenkomst met Woodwise vernieuwd, staat die met Volta in januari 2020 gepland en is er een algemene kaderovereenkomst van onbepaalde duur met Constructiv. VDAB zet in op strategisch accountmanagers voor de verschillende sectoren die zorgen voor de overeenkomsten, afstemmingsmomenten, bevraging mbt knelpuntberoepen ... De accountmanagers volgen eveneens de sectorconvenanten op, waaruit veel van de acties in de overeenkomsten voortvloeien.

1.9 VDAB zet ook in 2018-19 in op een kwalitatieve dienstverlening in opleiding. Op maat van de noden van de anderstalige klant onderscheidt VDAB verschillende types van trajecten. Naast de schakel- en vooropleidingen die voor de start van de beroepsopleiding plaatsvinden, zet VDAB tijdens de beroepsopleiding in op geïntegreerde trajecten. Tijdens dit traject worden de talige en technische competenties van de anderstalige klant versterkt. VDAB maakt hier de volgende opdeling:

- **Geïntegreerde taal- en beroepsopleiding:** de taal en het beroep worden tegelijk aangeboden. Het vakspecifieke NT2 en de technische opleiding worden continu op elkaar afgestemd.
- **Nederlands op de opleidingsvloer (NODO):** Hierbij wordt zowel de anderstalige klant als de vakinstructeur in een reële opleidingssituatie gecoacht.

VDAB bewaakt door middel van die geïntegreerde aanpak ook de talige toegankelijkheid van het lesmateriaal en de opleiding in het algemeen. De NT2-instructeur ondersteunt niet alleen de anderstalige klant, maar de instructeur coacht ook de vakinstructeur.

- VDAB optimaliseert de samenwerking tussen de NT2-instructeur en de vakinstructeur door samen aan nieuw materiaal te werken, bv. gezamenlijke Google Classrooms. De dedicated vakexpert NT2 en de vakexpert plannen een gecombineerde vakgroep. In zo'n vakgroep werken de vakinstructeurs en NT2-instructeurs samen aan nieuw didactisch materiaal en delen ze good practices. Beide expertises vullen elkaar aan en dit zorgt voor excellent en professioneel lesmateriaal dat in klare taal opgesteld is.

- Daarnaast ontwikkelde VDAB in samenwerking met het Huis van het Nederlands Brussel en bedrijven een aantal taalprofielen, waarbij VDAB inzette op het wegwerken van taaldrempels. Het vereiste taalniveau op de opleidingsvloer dient realistisch te zijn en in overeenstemming met de toekomstige werkvloer. In 2019 werden taalprofielen opgemaakt voor 'machinaal houtbewerker' en 'dakdekker hellende daken'. Woodwize en Constructiv werkten hier aan mee door hout- en bouwbedrijven aan te spreken ifv deelname aan deze projecten. De adviezen worden gedeeld met de betrokken bedrijven en sectoren. De eigen opleidingen worden hieraan aangepast.

- 1.10 De opgesomde acties behoren tot de huidige werking en spelen in op de specifieke noden in de verschillende provincies. VDAB heeft zich sectoraal georganiseerd vanaf 2018, waardoor er beter kan ingespeeld worden op de behoeften van de sector en de bemiddelaars beschikken over meer sectorspecifieke expertise.
Daarnaast werkt VDAB nauw samen met verschillende partners uit de bouwsector en bedrijven door middel van het organiseren van gezamenlijke acties om zo de tewerkstelling in de sector te vergroten. Deze acties zijn uiteenlopend en afhankelijk van de noden. Zo werd er afgelopen jaar ingezet op vacature- en maatgericht opleiden in samenwerking met bedrijven, campusacties in samenwerking met Constructiv, jobbeurzen in samenwerking met de sector ...
2. De gevraagde gegevens zijn op dit moment nog niet beschikbaar. VDAB hecht echter wel belang aan deze gegevens en is de nodige afspraken aan het maken om deze gegevens te verzamelen om hierover tabellen te kunnen opmaken. We hopen deze gegevens zo spoedig mogelijk te kunnen implementeren en de nodige conclusies hieruit te trekken.